

LESBRIEF

BIJ ALBATROS
VAN YORICK GOLDEWIJK

Jonge Jury 2027

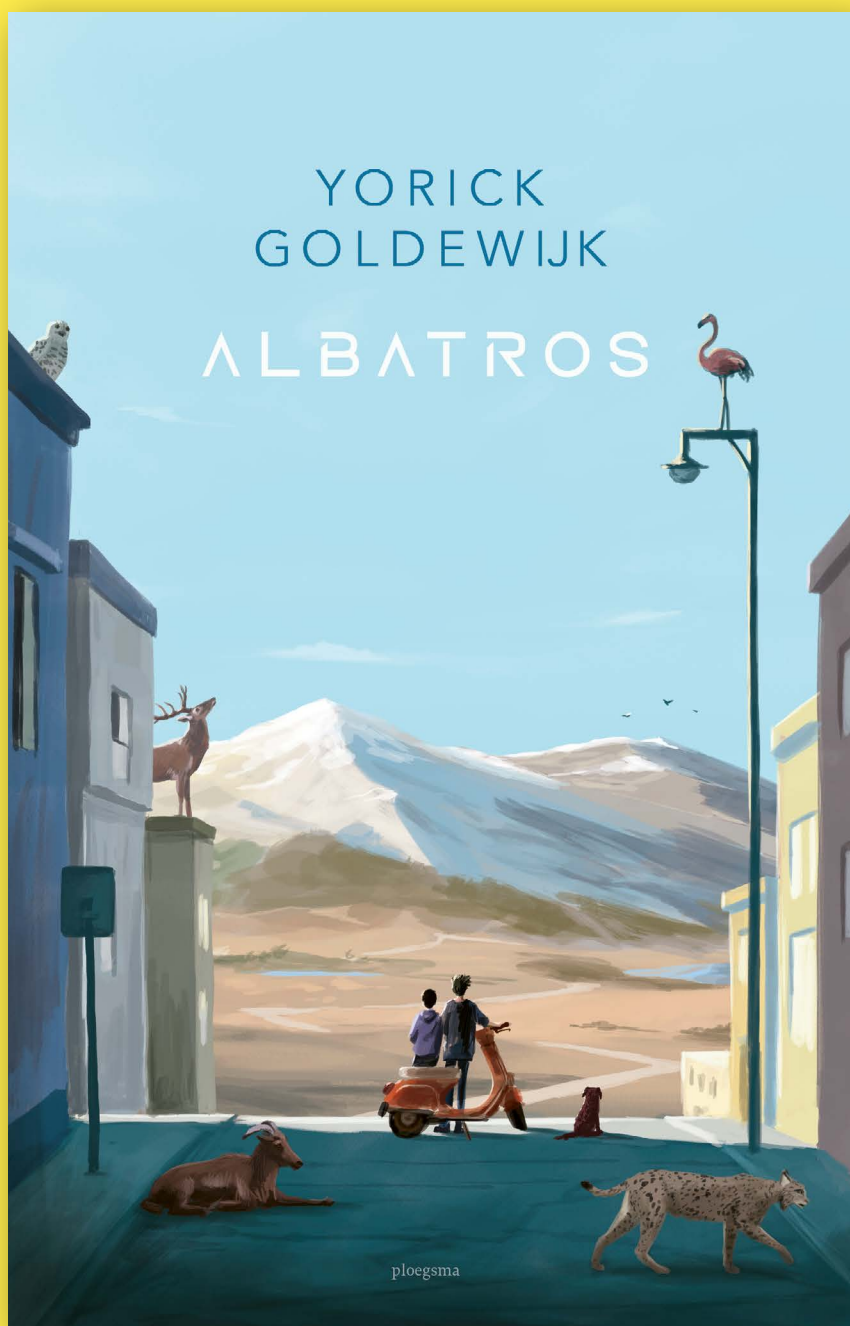
1 2 3

FANTASY

DYSTOPIE
VRIENDSCHAP
AVONTUUR

LEESFRAGMENT 1

Albatros van Yorick Goldewijk

Het is al jaren oorlog tussen het noorden en het zuiden. Op een ochtend blijkt er iets vreemds gebeurd te zijn in de wereld: bijna iedereen is in een dier veranderd. Abel is nog mens, en is samen met zijn vader Duuk (een hond) op pad gegaan om andere mensen te zoeken. Hij heeft alleen zijn skateboard en een rugzak met daarin wat broodnodige spullen bij zich, zoals kleren, eten, batterijen en zijn favoriete knuffel Carl. Na een tijdje vindt Abel (zuiderling) het meisje Kat (noorderling). Al gauw krijgen ze ruzie en gaat Abel weg bij haar. Vlak na zijn vertrek redt Kat hem als hij omsingeld wordt door een groep wolven. Uitgeput door alles wat er gebeurd is, valt Abel bij Kat in huis in slaap.

2

Met een schok werd Abel wakker. Vlak voor zijn gezicht ploften zijn rugzak en zijn skateboard neer.

‘Ik dacht dat je deze wel terug wilde hebben.’

Alles stroomde van heel ver weg zijn hoofd weer binnen. Even, in zijn dromen, was het allemaal niet zo geweest: de wereld was gewoon de wereld, zijn vader zijn vader, zijn moeder zijn moeder, zijn kamer, zijn bed, zijn leven, even was het allemaal geweest zoals hij het altijd had gekend. Er was dan wel oorlog, maar dat was tenminste een oorlog in zijn wereld.

Maar die wereld was weg, en hij verdampte nu ook heel snel uit zijn ontwakende gedachten, weggeduwd door de echte wereld: een zonder mensen, zonder moeder, met een hond als vader. En met Laseroog hier voor zijn neus.

Lekker waakzaam, Abel, zei hij in zichzelf. Maar goed, ze had hem in elk geval niet vermoord.

Hij trok zijn tas naar zich toe en voelde snel en zo onopvallend mogelijk of Carl er nog was.

‘Bedankt,’ zei hij. Ze had wel zijn leven gered. Nou ja, twee kogels voor hem opgeofferd. Maar toch.

Hij keek op en vond haar blik. Die leek iets minder vijandig, iets minder hard, misschien door het zonlicht dat op haar gezicht scheen.

‘Koffie,’ zei ze. Het was geen vraag, ze zette een mok naast zijn rugtas alsof Abel erom had gevraagd. Op tafel stond een klein kooktoestelletje, net zo een als Abel thuis had gebruikt. Er stond een pannetje met koffie op. Ze schonk ook een mok voor zichzelf in. Abel lustte geen koffie, maar hij had het koud en verlangde naar iets warmes in zijn keel en zijn maag.

‘Bedankt,’ zei hij nog eens. Hij nam een slok. Het was zuur, bitter, wrang. Maar warm.

‘Ben je goed?’ vroeg ze.

‘Goed?’

Ze knikte naar zijn skateboard. Hij haalde zijn schouders op. ‘Gaaf wel. Gewoon.’

Kat knikte.

‘Jij?’

‘Ik? Nee. Ik kan het niet.’

Ze ging op de bank zitten, pakte een klein boekje en begon erin te schrijven, ze sloeg totaal geen acht meer op hem. Abel dronk zijn koffie en vroeg zich af wat hij het beste kon doen. Of hij na de koffie geacht werd te vertrekken. Of hij de eer aan zichzelf moest houden en nu gewoon zijn skateboard en zijn tas zou pakken en de deur uit zou lopen. Waar de wolven zouden zijn als hij buiten zou staan. En of hij nog iets zou zeggen voor hij de deur dichttrok: ‘Dag enige andere mens. Veel plezier in je eentje.’

Wat bizar eigenlijk.

Kat veerde plotseling op. ‘Oké, Abel,’ zei ze. ‘Plan van aanpak.’ Ze liep naar de tafel en ging tegenover hem zitten. ‘Als we de rivier blijven volgen, komen we uiteindelijk vanzelf bij Mariposa. Zo simpel is het eigenlijk.’

‘We?’

‘Ja, dweil. We. Jij en ik. Betere overlevingskansen. Dat zei ik toch?’

Abel was verbijsterd. Wilde ze nog altijd samen op pad gaan? En betere overlevingskansen...? Met hem? Dat sloeg toch nergens op?

‘Ja... maar-’

‘Je bent een zuiderling,’ zei ze. ‘Weet ik. Daar gaan we het gewoon helemaal niet over hebben, want dan word ik woedend en dan vlieg ik je naar de keel. Kunnen we dat afspreken? Om het er niet over te hebben?’

Een paar keer had Abel erover gefantaseerd dat hij een noorderling ontmoette. In zijn verbeelding was dat dan een grootmoedige noorderling. Hij was zelf kalm en beheerst, en hun gesprek was begripvol en verzoenend. Een prachtig voorbeeld waren ze. Alle noorderlingen en zuiderlingen stonden ervan te kijken. Het was het begin van de vrede.

‘Voor de duidelijkheid,’ zei Kat, ‘ik ben twee keer zo sterk en twee keer zo snel als jij. Dus haal het niet in je hoofd om geintjes te flikken met mijn geweer of zo.’

Abel schudde zijn hoofd om zichzelf en zijn kinderachtige fantasietjes over verzoening en vrede. De werkelijkheid: een hatelijke kattenkop die op een dode spin leek. Alles is altijd mooier in je fantasie. Abel kon zich ineens indenken dat ze een alien was. Dat ze zo weinig met elkaar gemeen hadden dat ze in alles precies het tegenovergestelde waren. Dat hun werelden niet alleen door een rivier, maar door sterrenstelsels van elkaar gescheiden waren.

Uit een la onder de tafel haalde Kat een kaart tevoorschijn en ze vouwde hem open. ‘Dus,’ zei ze, ‘Mariposa.’ Ze wees op de kaart. ‘Hier zijn wij. We volgen de rivier tot aan de bergen. Daar gaan we doorheen. En voorbij de bergen

volgen we de weg tot aan de grens. Die steken we over.' Ze stopte en keek hem aan met fonkelende ogen. 'Fluitend. Zonder gedoe, ondervragingen, onderzoeken. Al die shit. Kun je het je voorstellen?' Toen veranderde haar gezicht. 'O ja, tuurlijk kun jij je dat voorstellen.'

Abel wilde zeggen dat het hun eigen schuld was dat de noorderlingen gewantrouwd werden. Met die aanslagen overal. En dat ze hem niet steeds marmot moest noemen. Maar hij besloot zijn mond te houden. Voor nu dan.

'En hier ligt Mariposa,' ging Kat verder. 'Daar ga jij de stad in op zoek naar je broodnodige mensen. En ik ga de zee zien.'

'En dan?'

'Dan wat?'

'Als je de zee ziet?'

'Een duik nemen.'

'En dan?'

'Jezus, Abel. Weet ik veel. Dik vijftienhonderd kilometer, hè? Eerst die maar eens overbruggen. Dus: wat denk je?'

Wat dacht hij? Dat hij en Kat misschien nog wel de enige mensen waren. Maar dat hij desondanks niet eerder zo veel woede in zich had voelen kolken als gisteravond. Dat het belachelijk was dat hij die hele rotoorlog nog steeds niet aan de kant kon zetten. Dat de alternatieven niet geweldig waren. Eén: terug naar huis. Tussen de dieren wonen zonder ooit nog een mens te zien. Twee: alleen op pad gaan en misschien wel door de eerste de beste beer doodgeslagen worden zonder ooit nog een mens te zien.

Kat was in elk geval een mens, dat kon hij niet ontkennen.

'Hé, marmot, ik heb niet de hele dag de tijd,' zei ze.

Het allerergste de afgelopen dagen was de eenzaamheid geweest. Alles behalve dat, dacht hij. Hij moest haar het voordeel van de twijfel geven.

‘Oké,’ zei hij.

‘Oké wat?’

‘Oké, laten we het doen. Maar stop met dat gemarmot.’

‘Oké, dweil. Kun jij autorijden?’

Ik ben dertien.’

‘Dus?’

‘Dus nee.’

‘Dacht ik al. We pakken de scooter van mijn moeder. Ze heeft zo’n oude Vespa, dus erg ruim is het niet, maar het moet lukken. We nemen alleen mee wat we absoluut nodig hebben, niks meer: slaapzakken, een tent, een beetje kleren, een jas, vet veel batterijen, zaklampen, kompas, aanstekers, een tuinslang, water, eten, dit kooktoestelletje, tandenborstel, het geweer. O, en mijn discman. Vragen?’

‘Een tuinslang?’

‘Om benzine af te tappen uit auto’s. Hoe wou je anders tanken? Bij een benzinepomp? Nog meer vragen?’

‘Hoe kom jij eigenlijk aan dat geweer?’

‘Gejat van een van jullie soldaten. Een dooie.’

Ze keek hem uitdagend aan. Kom maar, zei haar blik, ik vreet je levend op. Maar het was niet haar blik die Abel deed besluiten er niet op in te gaan. Het was de angst voor zijn eigen reactie, voor die woede die al eerder zo plotse-ling in hem was opgelaaid.

Kat knikte naar zijn rugzak. ‘Wat heb jij bij je?’

‘Kleren en zo. Beetje eten en water. En een fotoalbum.’

‘Hoezo een fotoalbum?’

‘Gewoon van ons, van mijn vader en moeder en mij.’

Het was haast niet te zien, maar toch gebeurde er iets

in Kats gezicht. Het was iets van aarzeling en het duurde maar een fractie van een seconde, toen trok ze er bijna als vanzelf een minachtende grijns overheen en weg was het.

‘Handig,’ zei ze. Dit keer zeker sarcastisch. Abel besloot het te negeren. En hij besloot om in elk geval niets over Carl te zeggen.

Ze verdeelden de spullen over hun tassen, bovenop Carl kwamen zakjes eten en flessen water, extra batterijen en een pannetje. Kat had alles al verzameld, ze leek al dagen klaar om te vertrekken. Abel liep voor haar uit de hal in toen hij bedacht dat hij zijn skateboard vergat. Hij wilde de kamer weer in lopen om het te pakken, maar stopte in de deuropening toen hij Kat vlak voor de deur met het gat zag staan. Ze stond daar roerloos en leek diep in gedachten. Haar lange spinnenvingers raakten de deurkruk aan, omvatten hem, maar duwden hem niet naar beneden. Toen, alsof ze zich ergens van lostrok, draaide ze zich met een ruk om. Dat Abel in de deuropening naar haar had staan kijken, leek ze niet te hebben gemerkt.

‘Laat je skateboard hier,’ zei ze, terwijl ze langs hem heen de hal in liep. ‘Daar is geen plek voor.’ Abel aarzelde. Alleen het absoluut noodzakelijke, dacht hij. Hij had Carl, zijn fotoalbum. Zijn vader.

‘Oké,’ zei hij, maar Kat was de galerij al op. Ze liet hem de deur dichttrekken en liep zonder een stap te aarzelen, zonder ook maar één keer om te kijken, de galerij over, de trappen af, schijnbaar ongebonden aan wat dan ook hier.

Buiten was geen spoor van de wolven. Het was stil en zonnig, haast vredig. En de simpele zuiverheid van het zachte briesje dat langs zijn wangen streek wist Abel zelfs te misleiden tot een geluksgevoel, ondanks alles. En in ze-

kere zin, besepte Abel, keek hij misschien wel een beetje uit naar deze dag, was hij nieuwsgierig. In elk geval deed hij iets. Hij ging op pad. Op zoek. Naar antwoorden, naar mensen. Zouden ze echt helemaal naar Mariposa moeten reizen om die te vinden?

Best raar, dacht hij, hoe hij hoop kon putten uit de aller-kleinste kansjes en dat kon opkloppen tot iets wat zinvol en juist leek. Was hij de enige die dat deed, of deden alle mensen dat: brandstof uit werkelijk alles halen om verder te gaan?

Zou Kat het ook voelen, die nieuwsgierigheid?

LESMATERIAAL BIJ ALBATROS

VAN YORICK GOLDEWIJK 1 2 3

OPDRACHT 1 - KAT EN ABEL

Lees het fragment.

Werk samen met een klasgenoot. Bespreek samen de vragen.

- Je merkt in dit fragment dat Kat en Abel elkaar niet liggen. Beschrijf kort hun beide karakters zoals je ze hier leert kennen.
- Waardoor botsen hun karakters, denk je?
- Abel voelt zichzelf voor een dilemma staan:
 - verdergaan zonder Kat, maar dat betekent helemaal alleen zijn (in ieder geval voorlopig);
 - of blijven, en optrekken met iemand die je totaal niet mag en die je niet goed begrijpt.Leef je in en help Abel zijn gedachten te ordenen. Zet de voors en tegens op een rij.
- Wat zouden jullie doen, als je in dezelfde situatie zat? Leg uit waarom.
- Abel wil op zoek naar antwoorden over wat er gebeurd is met de wereld en waarom. Wat denken jullie dat er gebeurd is?

OPDRACHT 2 - WAT IS VAN WAARDE?

Het dagelijks leven zoals dat er tot voor kort was, is enorm veranderd voor Kat en Abel. Naast mensen, zijn ook vertrouwde spullen en diensten er niet meer. Denk aan stroom, internet, telefoon, verkeer, winkels, enzovoort.

- Kat en Abel hebben, behalve wat noodzakelijke spullen zoals eten en batterijen, allebei ook wat persoonlijk bij zich. Wat is voor Kat waarschijnlijk het dierbaarste dat ze meeneemt? En voor Abel? Waarom zou dat voor hen zo dierbaar zijn?
- Welk persoonlijk item zou jij in je rugzak doen? Leg uit welke waarde dit voor je heeft en waarom je juist dit mee zou nemen.
- Abel blijft ondanks alles optimistisch. Wat drijft hem om verder te gaan?
- Door welke (kleine) dingen voel jij je gelukkig? Wat helpt jou om verder te gaan als het tegenzit?

OPDRACHT 3 - (VOOR)OORDELEN

Abel en Kat stuiten op (voor)oordelen over elkaar.

- Wat is volgens jou de bron van de meeste (voor)oordelen over elkaar?
- In hoeverre kun je hun (voor)oordelen over elkaar begrijpen?
- Hoe veranderen de (voor)oordelen over elkaar in de loop van het verhaal? Waardoor komt dat vooral, volgens jou?
- Kat en Abel veroordelen ook elkaars muzieksmaak. Welke muziek zou je zelf meenemen onderweg op een tocht zoals die van Kat en Abel? Kies drie liedjes en geef er een korte uitleg bij.

OPDRACHT 4 - HET EINDE VAN DE WERELD?

In het verhaal speelt de vraag of de gebeurtenissen het einde van de wereld betekenen, of niet.

- Leg uit waarom het wel het einde van de wereld is, en toch ook weer niet.
- Op pagina 148 staat: 'Natuurlijk was de wereld niet vergaan op de dag dat zijn moeder een hert was geworden. De wereld was al zo vaak vergaan, al veel eerder, en op zoveel plekken.' Wat bedoelt Abel hiermee? Ben je het ermee eens, of niet? Leg je antwoord uit.
- Het einde van de wereld, of apocalyps, is een thema dat vaker voorkomt (in literatuur, films enzovoort). Beschrijf een boek, serie of film waarin het einde van de wereld een rol speelt. Ken je zelf geen voorbeeld? Zoek dan een samenvatting van het bijbelse Apocalyps-verhaal.
- Hoe wordt het einde van de wereld beschreven in jouw voorbeeld? Zet de verschillen en overeenkomsten met *Albatros* op een rij.
- In het laatste deel (deel III) van *Albatros* lees je dat er op een andere manier, op een andere plek een wereld met levende wezens is. Had je deze wending verwacht? En wat vind je ervan? Maakt het uit voor jouw mening over het boek? Bespreek het met een klasgenoot.

CREATIEVE OPDRACHT

Wat zou jij in een tijdcapsule doen?

Schrijf er net als Abel en Kat een brief bij waarin je uitleg geeft aan een toekomstige lezer over de wereld en de mensen om je heen.

OPDRACHT 5 - MOOI EN LELIJK

Doe deze opdracht met de hele klas.

- Wat is volgens jullie het mooiste of beste aan mensen (of de mensheid)? En het lelijkste, of ergste?
- Denk er eerst over na en schrijf je antwoorden dan elk op een aparte post-it.
- Verzamel de antwoorden op een muur of tafel in de klas, met aan de ene kant al het mooiste, en aan de andere kant al het lelijkste.
- Zijn er vergelijkbare antwoorden? Probeer die bij elkaar te plakken. Kun je categorieën ontdekken? Bespreek dit met elkaar.

IS DIT BOEK JOUW FAVORIET?

Breng jouw stem uit via jongejury.nl/stemmen

JONGE JURY DOORLEESTIPS

Genoten van dit boek? Dan wil je deze niet missen:

De grote vloed – Sjoerd Kuiper

In 2029 overstroomt de wereld, maar gelukkig heeft Moos een vlot gebouwd op zijn opa's oude auto.

Jimi Fender Johnson – Buddy Tegenbosch

Muziek en persoonlijke uitdagingen brengen Jimi naar een opdracht in New York, vlak voor de aanlag op de Twin Towers in 2001.